

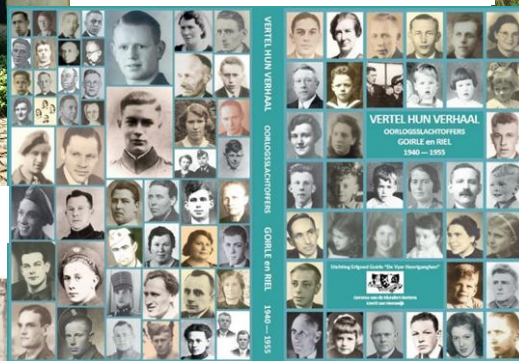
JAARVERSLAG ACTIVITEITEN 2024

Stichting Erfgoed Goirle
"De Vyver Heertganghen"

Putmik vernieuwd

Boek Oorlogsslachtoffers Goirle en Riel

Nieuwe grenspaal Goirle-Alphen

Schutsboomcollege, verenigingsleven

Kerstspel in Heemschuur tijdens 'De Klinkende Kerstroute'

De nieuwe website

Tentoonstelling 'Schone Plekskes' Goirle en Riel

Optreden Zagerij Klassiek bij 'De Opening'

Nieuwe Rielseweg 41-43
5051 PD Goirle
Februari 2025
Albert Oude Ophuis
Secretaris

Inhoud

1.	Voorwoord bij jaarverslag 2024	3
2.	Stichting Erfgoed Goirle “De Vyer Heertganghen”	4
2.1	Voorgeschiedenis; van Heemkundige Kring naar Stichting Erfgoed	4
2.2	Organisatie en bestuur	5
2.3	Leden/sympathisanten/vrienden/donateurs en contributie	5
2.4	Privacy wetgeving	6
3.	Verslag vanuit de beheercommissies en werkgroepen	7
3.1	Heemkundig Documentatie Centrum	7
3.1.1	ICT beheer	7
3.2	Museum en collectiebeheer	8
3.2.1	Museumbezoek	8
3.2.2	Museumbeheer	8
3.2.3	Plannen 2025	9
3.2.4	Punten van zorg	9
3.2.5	Ten slotte	9
3.3	Commissie Bescherming Monumentenerfgoed, Steengoed Goirle	10
3.4	Heemactiviteiten	10
3.4.1	Tijdschrift "Rond de Schutsboom"	10
3.4.2	Nieuwsbrief “Heemberichten”	11
3.4.3	Website	11
3.4.4	Facebook	12
3.4.5	Driekoningen zingen	13
3.4.6	Lezingen en excursies	13
3.4.7	Tweede Schutsboomcollege: Hoe is Goirle geworden tot wat het is?	14
3.4.8	Gôolse Geheimen	16
3.4.9	Plaatsing en inwijding nieuwe grenspaal tussen Goirle en Riel	16
3.4.10	De Opening	17
3.4.11	Terugblik op tentoonstelling Schone Plekskes in Goirle en Riel	17
3.4.12	Publicatie boek Oorlogsslachtoffers	18
3.4.13	Kerst 2024: De Klinkende Kerstroute	20
3.5	Heimerf en heemtuin	21
3.5.1	Nieuwe putmik voor de waterput achter ‘t Smiske	21
3.5.2	Erf en tuin	21
4.	Overzicht van vrijwillige medewerkers per deelactiviteit	22

1. Voorwoord bij jaarverslag 2024

Met ons Jaarverslag 2024 presenteren wij u de activiteiten in het voorbije jaar. En er waren veel activiteiten die eruit sprongen, zoals het plaatsen van een nieuwe grenspaal tussen de “Heerlijkheid Tilburg en Goirle” van vroeger en Alphen, aan de Poppelse of Kleine Ley bij het gehucht Aarle. Na net 250 jaar werden wij getipt dat de paal uit 1773 zijn kop kwijt was geraakt; die kop was eraf gevoren. Nu was er veel belangstelling bij het plaatsen van een replica op 20 april 2024, zeker ook van de plaatselijke autoriteiten!

Een heel belangrijk gebeuren was ook de uitgave van een boek over de oorlogsslachtoffers van Goirle en Riel in de periode 1940-1955 met liefst 109 burgerslachtoffers, die nu een gezicht kregen. Wij gaven het boek in eigen beheer uit, en met succes!

Wij hebben ook goed in de kijker gestaan met een vervolgcursus van het Schutsboomcollege met voordrachten over de Goirlese gemeenschap in het verleden en in zijn groene omgeving, voor een groep van 40 personen.

In het najaar presenteerden wij op ons heemerf een prachtige expositie met schilderijen en prenten uit de huizen van de Goirlenaren zelf, met als pakkende titel *Schoon plekskes in Goirle en Riel*.

En letterlijk in de kijker speelden wij ons met een nieuwe opzet van onze website, die een stuk vlotter en beter bij de tijd lijkt te worden met onze stichting op het scherm! Het nieuwe begin is nu al gemaakt en wordt in 2025 afgerond!

Zeker zo belangrijk zijn de activiteiten in 2024 die wij in samenwerking met andere Goirlese spelers deden, zoals de start van het cultureel-maatschappelijke seizoen op 1 september jl. met De Opening.

Ook de afsluiting van het jaar verliep langs ons Heemerf met de Klinkende Kerstroute en zo werd ook langs ons heemerf het jaar afgesloten!

Kortom, we kunnen u laten zien dat we goed bezig zijn. Dat kan niet zonder ook uw inzet en belangstelling. Bedankt daarvoor!

Jan A.M. van Eijck, voorzitter Stichting Erfgoed Goirle “De Vyer Heertganghen”.

2. Stichting Erfgoed Goirle “De Vyer Heertganghen”

2.1 Voorgeschiedenis; van Heemkundige Kring naar Stichting Erfgoed

De basis voor de Stichting Erfgoed Goirle / Heemkundige Kring Goirle is gelegd in 1949 toen een aantal initiatiefnemers is begonnen met het in kaart brengen van de geschiedenis van Goirle. Sinds 1950 maakt de kring deel uit van het Brabants Heem.

Na een aarzelend begin van de kring wordt in 1954 de naam veranderd in *De Vyer Heertganghen*, een verwijzing naar de vier heertgangen (buurtschappen) die vanouds Goirle vormen: ‘t Ven, Abcoven, Dorp en Kerk.

Van vereniging naar stichting

In 1960 is de Heemkundige kring van een vereniging omgezet naar een stichting. De bestuursvorm stichting is meer geschikt voor een organisatie die onroerend goed in eigendom heeft. Dit was het geval toen de vereniging wevershuisje ‘t Smiske kon kopen.

De stichting heeft zich ten doel gesteld (zie statuten) de bevordering van de studie van de Heemkunde in de ruimste zin en zij tracht dit doel te bereiken door:

- het aanmoedigen van personen of groeperingen van personen zich toe te leggen op de beoefening, studie en ontwikkeling van de heemkunde op lokaal en regionaal terrein;
- naar best vermogen informatie te verschaffen op het gebied van de heemkunde, o.a. door voordrachten, publicaties, excursies, tentoonstellingen, rondleidingen, adviezen (bijv. over nieuwe straatnamen);
- het onderhouden van wat heemerf “De Schutsboom” wordt genoemd, bestaande uit:
 - een gebouw aan de Nieuwe Rielseweg, nr. 41, met museum, een werk- en vergaderruimte, een bibliotheek/archief, een ruimte voor wisseltentoonstellingen (voormalige potstal);
 - een voormalig wevershuisje “Het Smiske”, gelegen aan Nieuwe Rielseweg 43 en eigendom van de stichting (sinds 1961);
 - een “Pleejhuis” met toiletruimte, een werkruimte voor het onderhoudsteam en een zolder voor opslag van heemkundige voorwerpen;
 - een Brabantse langsdeelschuur (eens schuurkerk), ingericht als tentoonstellingsruimte voor landbouwgereedschap, voor een aantal ambachten van Goirlese ambachtslieden, een traditionele keuken... De ruimte kan ook gebruikt worden als trouwlocatie, als tentoonstellingsruimte en als ontmoetingsruimte bij speciale gelegenheden (herdenking fusillade gijzelaars, kerstvertellingen, etc.)
 - een erf met heemtuin met de daarbij behorende beplanting, 2 karloodsen en een bijenstal.

De benaming “Heemerf De Schutsboom” is afkomstig van een toponiem dat voorkomt op de kaart van Diederik Zijnen “De Heerlykheden van Tilburg en Goirle” uit 1760.

Samengaan met Stichting Steengoed Goirle en naamswijziging

Naar aanleiding van continueringsproblemen bij Stichting Steengoed Goirle is in 2019 een overleg gestart tussen Stichting Steengoed Goirle en de Stichting Heemkundige Kring Goirle om te onderzoeken of het werk van Stichting Steengoed voortgezet kon worden onder de vlag van de Heemkundige Kring. Uiteindelijk is besloten tot een fusie van beide stichtingen met een aanpassing van de statuten zodat ook het werk van Stichting Steengoed met voldoende juridische basis kon worden voortgezet. In navolging van het advies van Brabants Heem om de term ‘erfgoed’ meer te gaan voeren, is de naam van de nieuwe stichting, na een peiling onder de leden, vastgesteld als *Stichting Erfgoed Goirle “De Vyer Heertganghen”*.

De Statutenwijziging is op 23 januari 2020 bij notaris Smeets en Weijmer als acte gepasseerd. Om het werk van de Stichting Steengoed Goirle voort te kunnen zetten zijn de doelstellingen in de statuten met het volgende artikel uitgebreid:

Het voortzetten van de activiteiten van de "Stichting Steengoed" gericht op het inventariseren, onderzoeken, bestuderen, behouden, herbestemmen en in eigendom verwerven van in de gemeente Goirle gelegen monumentale, architectonische, archeologische en andere cultuurhistorische bouwwerken, objecten, structuren en landschappen alsmede cultuurhistorische interieurs.

2.2 Organisatie en bestuur

De bestuursvorm van de Stichting Erfgoed Goirle is, zoals de naam al aangeeft, een stichting. Dit betekent dat de hoogste beslissingsbevoegdheid bij het bestuur ligt en niet zoals bij een vereniging bij de algemene ledenvergadering. Binnen de organisatie zijn globaal vier werkgroepen te onderscheiden:

- het beheer van de documentatie (boeken, tijdschriften, foto's en andere documenten) en de archivering daarvan;
- het beheer en archivering van de museumcollectie en de inrichting van de verschillende museumruimten;
- het beheer van het heemerf (tuin, erf en gebouwen); en sinds de fusie de commissie Steengoed Goirle
- de bescherming van het monumentenerfgoed in de gemeente Goirle.

Het bestuur bestaat op dit moment uit 6 leden: voorzitter, secretaris, penningmeester, lid archivaris (beheercommissie archief en documentatie), lid conservator (beheercommissie museum en collectiebeheer), lid monumentenerfgoed (commissie Steengoed Goirle); de functie coördinator heemerf is nog vacant. Binnen de beheercommissies zijn diverse werkgroepen actief. Zie voor een meer gedetailleerde beschrijving van de organisatie het Huishoudelijk Reglement dat in 2021 is aangepast aan de gewijzigde statuten.

Het bestuur vergadert 6x per jaar en overlegt met de verschillende commissies en werkgroepen over de te ondernemen activiteiten. Meestal, aan het begin van het jaar, wordt een ledenraadpleging georganiseerd waarbij een toelichting wordt gegeven op het financiële jaarverslag en de plannen voor de komende jaar worden besproken.

Door gezondheidsproblemen bij drie bestuursleden (penningmeester, secretaris en archivaris) wordt een deel van de taken van deze bestuursleden nu overgenomen door invallers zodat de lopende zaken doorgang kunnen vinden. Gemma vd Klundert heeft secretariaats-taken overgenomen, Erik van Opstal ondersteunt bij de werkzaamheden in het documentatiecentrum en Jan van Eijck heeft op zich genomen de financiële transacties af te handelen.

2.3 Leden/sympathisanten/vrienden/donateurs en contributie

Eind december 2024 telde de stichting 236 leden/contribuanten plus 33 gezinsleden => 269 leden; een lichte stijging t.o.v. vorig jaar. Waarschijnlijk door het succes van het Schutsboom college en door de grote belangstelling die er was voor de tentoonstelling Schone Plekskes zowel om schilderijen ten toon te stellen als om de tentoonstelling te bezoeken.

Van de leden zijn er zo'n 45 op verschillende deelgebieden als vrijwilliger actief (zie hoofdstuk 4 'Overzicht van vrijwillige medewerkers' voor een lijst per deelactiviteit).

De contributie bedraagt nu € 23,- voor leden binnen Goirle en € 28,- voor leden buiten Goirle. Leden zonder email betalen € 2,50 extra waarvoor zij de correspondentie op papier ontvangen. Voor gezinsleden is de contributie € 5,-.

De leden ontvangen ons tijdschrift “Rond de Schutsboom” (3x per jaar sinds 1980), de digitale nieuwsbrief “Heemberichten” (3x per jaar sinds 2017) en uitnodigingen voor de lezingen (gratis bij te wonen), excursies en speciale activiteiten, zoals de grote heemreis, de kerstviering, tentoonstellingen e.d.. Voor de vrijwilligers wordt jaarlijks een kleine heemreis georganiseerd, vaak een bezoek bij een collega-heemkundekring uit de regio.

Dit jaar hebben we door problemen met de bemensing van de werkgroepen geen grote heemreis kunnen organiseren en ook de kleine heemreis voor de vrijwilligers heeft geen doorgang gevonden. Het wordt een aandachtspunt voor 2025 om deze activiteiten weer op de rails te krijgen.

2.4 Privacy wetgeving

Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht. De AVG verplicht organisaties aan te geven welke persoonsgegevens bewaard worden en met welk doel. De Kring moet van de leden toestemming hebben de persoonsgegevens daarvoor te gebruiken. Wij gaan ervan uit die toestemming verkregen te hebben bij de aanmelding als lid. De leden kunnen er op vertrouwen dat deze gegevens alleen gebruikt worden ten behoeve van de distributie van ons tijdschrift, het versturen per email van de nieuwsbrief en van uitnodigingen voor lezingen en andere evenementen. De gegevens zullen nooit aan derden ter beschikking worden gesteld. Mocht iemand zijn toestemming willen intrekken, bijvoorbeeld voor het toezenden van de digitale nieuwsbrief, dan kan hij/zij zich uitschrijven door een bericht te sturen naar het secretariaat. Op de website is een privacyverklaring gepubliceerd.

Albert Oude Ophuis, (secretaris tot maart 2025)

3. Verslag vanuit de beheercommissies en werkgroepen

3.1 Heemkundig Documentatie Centrum

Het Heemkundig Documentatie Centrum krijgt meerdere malen verzoeken binnen via de e-mail om informatie over allerlei geschiedkundige vragen. Meestal kunnen we die beantwoorden of verder leiden.

Het inventariseren van het fotobestand is dit jaar weer verdergegaan. Veel nieuwe foto's zijn binnengekomen en moeten bekeken worden op hun waarden: weten we wie erop staat, weten we welke situatie hier weergegeven wordt, zijn ze heemkundig interessant voor Goirle.

Dit zijn belangrijke vragen omdat foto's op onze nieuwe website per 1-2-2025 digitaal opzoekbaar worden. Daarbij hoort ook de naam van de fotograaf, indien deze bekend is i.v.m. het eigendomsrecht. Met de rubriek "Wie weet het nog?" van Goirles Belang proberen we nog steeds aanvulling te krijgen op reeds in ons bezit zijnde foto's.

Zo nu en dan worden er bidprentjes aangeleverd. Wij willen iedereen stimuleren bidprentjes naar het heem te brengen en niet weg te gooien. Onze verzameling heemkundige bidprentjes bedraagt momenteel ca 38.000 stuks.

Het Documentatie Centrum zou niet kunnen werken zonder zijn medewerkers. Zij zijn bijna altijd present. Dank aan Aschwin, Eric, Gerrit, Henny, Jeannette, Karin, en Ton en iedereen die ons af en toe komt ondersteunen. De bibliotheek en het bibliotheekbestand wordt bijgehouden door Albert.

2024 was het laatste jaar dat onze archivaris Joseph Wijdemans zijn diensten aan het heem aanbood in de vorm van zijn archivaris invulling. Na 60 jaar werkzaam te zijn geweest neemt Joseph per 1-1-2025 afscheid. We zullen zijn kennis over de Goirlenaren nog hopen te mogen gebruiken als we daarom vragen.

Gerrit van Heeswijk, conservator.

3.1.1 ICT beheer

In 2018 is het besluit genomen ons aan te sluiten bij het project Brabant Cloud van Erfgoed Brabant. Het idee van de Brabant Cloud is dat erfgoedorganisaties (heemkringen, musea...) in Brabant hun collecties in de cloud plaatsen en dat de informatie via internet beschikbaar komt voor alle geïnteresseerden in erfgoedzaken.

We hebben de afgelopen jaren het merendeel van onze digitale archiefbestanden overgezet naar het collectieregistratiesysteem Memorix Maior, het online registratiesysteem van de Cloud. Dat geldt voor de bibliotheekgegevens, de museumcollectie, bidprentjes, foto's en vele documenten uit onze archieven. Wat nog niet helemaal is gelukt is het overzetten van het bestand met kranten- en tijdschriftartikelen naar Memorix Maior. Door de beperkte beschikbare tijd van onze ICT-beheerder is de noodzakelijke omzetting van de gegevens nog niet afgerond.

Verder zijn er diverse vrijwilligers actief met het invoeren van nieuwe informatie wat betreft foto's, bidprentjes, museumvoorwerpen etc. De beheerder geeft mensen toegang geven tot een bepaald gedeelte van de collectie en rechten verlenen om gegevens in te voeren, te wijzigen, of te wissen e.d. Omdat Memorix Maior een online systeem is kan dit ook thuis gebeuren.

Het aantal werkplekken (3 computers en een laptop) op het heem is beperkt maar thuiswerken is dus ook mogelijk en in sommige gevallen een goed alternatief.

Op dit moment zijn we zo ver dat we via onze nieuwe website gegevens die in Memorix Maior zijn ingevoerd, kunnen doorzoeken. Zie website bij onderdeel *Beeld en Archiefbank*.

In 2025 gaan we natuurlijk door met het invoeren van nieuwe informatie maar er is ook nog veel werk te verzetten om het systeem op te schonen, terminologie te standaardiseren en in het systeem aan te geven welke informatie getoond kan worden op het web. Ook hopen we de migratie van het bestand met de informatie over Goirle in krantenartikelen (o.a. Goirles Belang) rond te krijgen.

Albert Oude Ophuis

3.2 Museum en collectiebeheer

Het jaarverslag omvat de periode januari - december 2024 en dit hoofdstuk is onderverdeeld in museumbezoek, museumonderhoud, planning en problemen.

3.2.1 Museumbezoek

Het museum was weer opengesteld gedurende de maanden april tot en met oktober op steeds de eerste en derde zondag van 14.00 tot 16.30 uur. Het bezoek viel in vergelijking met vorig jaar nog wel tegen. Het lijkt erop dat nog niet iedereen de gang opnieuw gevonden heeft. Het bezoekersaantal steeg wel in vergelijking met 2021 maar haalde nog niet de aantallen van de jaren daarvoor. Realiseerden we altijd een bezoekersaantal van meer dan 1100 mensen, nu bleef de teller staan op 639 na de schamele 404 van 2021. Voor 2024 registreerden we een aantal van 1102 personen.

Ook de gang van de scholen was nog niet zoals we gewend waren maar we hopen op een goed 2025. De scholen die ons bezoeken hebben het vast op hun jaarrooster staan.

Met proberen om het bezoekersaantal nog verder op te krikken en de bekendheid in het dorp te vergroten, is toch regelmatig de gang naar de plaatselijke pers geweest. Ook de serie “Wie weet het nog” met oude foto’s dient dit doel en levert vaak nieuwe informatie op. Rondleidingen worden verzorgd door Ad van der Ven, Ton Smulders, Jan van Eijck, Albert Oude Ophuis en Gerrit van Heeswijk

3.2.2 Museumbeheer

Sinds 2019 hebben we de gehele collectie digitaal bereikbaar in het programma Memorix-Maior, het in Nederland veel gebruikte museumbeheerprogramma van de firma Picturae. Het grote voordeel van dit programma is dat het ook van huis uit door de gebruikers bediend kan worden via internet. De overbrenging van deze gegevens is zonder grote problemen verlopen. Wel werd dit jaar 2024 weer veel tijd besteed aan het controleren van de ingevoerde gegevens. We kunnen stellen dat de gebruikers van het programma steeds bedrevenere worden in het gebruik ervan.

Wat betreft de inventarisering van de collectie zijn we nu helemaal op schema.

Diverse mensen hebben weer voorwerpen aangeboden die al of niet een plekje kregen in de permanente expositie. De voorwerpen variëren enorm: Mappen met foto’s en Goirlese bidprentjes, diverse museale voorwerpen, oorkondes en vooral dit afgelopen jaar de collecties van voorwerpen welke toebehoorden aan de voormalige gilden van Sint Sebastiaan en Sint Mauritius. Beide gilden zijn slapend gegaan en hebben delen van hun collectie aan ons museum afgestaan. Diverse andere voorwerpen vonden hun weg naar het museum. Vooral de giften van de gilden verplichten ons om de inrichting van de gildenhoek aan te gaan passen. In veel gevallen kreeg de schenker een schenkingsakte mee naar huis. Dit vooral indien aan de schenking een bepaalde waarde gekoppeld kon worden, emotioneel of financieel. Soms omvatten de schenkingen meer dan één voorwerp en komen volle dozen met documenten naar het heemerf. Deze worden ook op waarde geschat en bij de collectie gevoegd. Soms

moet ook een schenking geweigerd worden omdat deze niet past binnen onze collectie of omdat we al meerdere voorwerpen van dat soort hebben. Een opvallend voorwerp was het beeld van de “Gouden Leeuw”, het beeld dat vroeger de gevel van het café sierde waar nu de ingang van winkelcentrum De Hovel is.

Het moge duidelijk zijn dat nog steeds Goirlenaren de stichting weten te vinden als het om te bewaren voorwerpen gaat.

3.2.3 Plannen 2025

Voor 2024 staan de volgende plannen op de nominatie:

- a. Vernieuwing van de hoek met de gilde attributen.
- b. Uiteraard de voortgang van de inventarisering en conservering van daarvoor in aanmerking komende voorwerpen.
- c. Geleidelijke veranderingen in de kleine vitrines in het museum wat voorwerpen betreft om de uitstalling te vernieuwen.
- d. Indien nodig het maken van nieuwe etiketten voor de vitrines zodat voor de bezoeker duidelijkheid geschapen wordt over enkele voorwerpen.
- e. Waar nodig de vitrines voorzien van nieuwe tekstkaartjes en nummers om zodoende de collectie beter inzichtelijk te maken voor individuele bezoekers. In de schuur foto's bijplaatsen om de functie en de context van het gebruik van de voorwerpen voor de bezoeker duidelijker te maken.
- f. Controle van voorwerpen in depot en bekijken of hun museale waarde groot genoeg is om te bewaren.

3.2.4 Punten van zorg

Een blijvend probleem is het klimaat in het museum: nadat in de jaren 2009-2011 de luchtverwarming gewijzigd is in centrale verwarming d.m.v. radiatoren beginnen we nu tegen een onverwacht probleem aan te lopen: schimmelvorming. De luchtverwarming hield door de bewegende luchtstromen de conditie van de diverse voorwerpen op peil, doch doordat er radiatoren aangebracht zijn is de stroming van de lucht veranderd en veel minder geworden (of in kasten en lades tot stilstand gekomen) waardoor op diverse plaatsen schimmel optreedt. Schimmel op totaal onverwachte plaatsen zoals op ijzer, steen, hout en andere materialen. Het is nog onbekend hoe we hiermee moeten omgaan want de oorzaak kan ook dieper liggen. Mogelijk dat de buitenmuren niet genoeg weerstand bieden tegen het vocht. Een nieuwe kleine verwarming voor het Smiske is reeds aangeschaft om te zien of hiermee het probleem opgelost kan worden.

Een van onze medewerkers heeft gedurende het afgelopen jaar alle vitrines en voorwerpen schoongemaakt en het resultaat na enkele maanden is: weer schimmel!

Ook de strijd tegen de houtworm verdient constante aandacht.

Een ander punt van zorg is het beheer over de textielcollectie. Graag zagen we dat mensen met textielkennis deze zorg op zich zouden willen nemen. We hopen hierin in 2025 vooruitgang te mogen boeken.

De bouwkundige aanpassingen aan de schuur - nieuw rieten dak met schroefplaten en isolatie van vloer en wanden - hebben geleid tot een beter klimaat in deze schuur. Vooral in de zomer is dit goed te merken.

3.2.5 Ten slotte

De werkgroep museum bestond gedurende dit jaar uit Ad van der Ven, Ton Smulders, Albert Oude Ophuis (algemeen) en Gerrit van Heeswijk (conservator).

Gerrit van Heeswijk, Conservator

3.3 Commissie Bescherming Monumentenerfgoed, Steengoed Goirle

De commissie Monumentenerfgoed is een nieuwe commissie, ingesteld na de fusie van de Stichting Heemkundige Kring met de Stichting Steengoed Goirle. De fusie is na een reeks van overleggen tussen beide stichtingen in 2019 op 23 januari 2020 bekrachtigd bij Notaris Smeets en Weijmer. Een wijziging van de statuten was noodzakelijk om het werk van Steengoed voldoende juridische basis te geven en gelijk met de statutenwijziging is ook de naam van de Heemkundige Kring gewijzigd in Stichting Erfgoed Goirle “De Vyer Heertganghen”. Het werk van Stichting Steengoed Goirle wordt nu onder de vlag van de Heemkundige Kring voortgezet door een commissie met de naam *Steengoed Goirle*.

Ook in 2024 heeft de commissie **Open Monumentendag (OMD)** georganiseerd.

Het thema van dit jaar was “Onderweg”. Hieronder een kort overzicht van deze activiteit. Het Goirlese comité heeft zich voor deze Open Monumentendag gebogen over het landelijk thema: “Onderweg” met als onderlegger “routes, netwerken en verbindingen” en heeft geprobeerd rond dit thema een programma samen te stellen. “Onderweg” refereert aan het op reis zijn van A naar B, het letterlijk in beweging zijn en de transformatie van oud naar nieuw, verleden naar heden. Onderweg reis je via (historische) routes, ontmoet je mensen waar je verbinding mee maakt en ben je onderdeel van verschillende netwerken.

‘Onderweg!’ gaat over de invloed die reizen, vervoer en communicatie hebben gehad – en nog steeds hebben – op het aanzien van Nederland, de inrichting van het land en de steden, de manier van leven zoals we dat in Nederland vandaag de dag doen. Maar het thema gaat ook over plaatsen van aankomst en vertrek, over (reis)verhalen, routes en wegen, niet alleen toen, maar ook nu. De associaties en verwante onderwerpen zijn heel divers dat elk comité op Open Monumentendag 2024 zijn eigen draai aan het thema kan geven.

Het comité, bestaande uit Gerrit van Heeswijk, Joost Mols en Fons Smits heeft gekozen voor een **fietstocht die gaat langs kasseiwegen, zandpaden en overblijfselen van vervoer van vroeger**. We bezoeken plaatsen als Bakertand, Watermolenstraat, Zandeind Riel, Spoorbaan en Trambaan. Op al deze plaatsen is wel een verhaal te vertellen over hoe e.e.a. tot stand is gekomen, wie er zich voor inzette, hoe het vroeger was en waarom het nu anders is enz. Heel jammer is dat de interesse voor OMD sterk aan het terug lopen is. Amper 20 personen hebben dit jaar deelgenomen aan het programma. Om het komend jaar een boost te geven aan de OMD gaan we daarom aan tafel zitten met de Brabantse vertegenwoordiger van OMD om ideeën aan te dragen voor een interessanter OMD. Dus op naar het komend jaar.

Een andere taak van de commissie is het **monitoren van de monumenten** in onze gemeente. Het ziet er toch naar uit dat de bouwwerkzaamheden aan de Maria Boodschap spoedig een aanvang zullen nemen. Ook de twee wevershuisjes aan de Dorpsstraat 14 en 16 blijven onder onze aandacht. Naar aanleiding van OMD dit jaar pleiten we ook voor het behoud van de weinige klinkerstraten die we nog hebben. Denk aan Watermolenstraat, Oude Rielseweg en Goorweg.

Fons Smits, Steengoed Goirle

3.4 Heemactiviteiten

3.4.1 Tijdschrift “Rond de Schutsboom”

In 2024 verschenen wederom drie nummers van ons periodiek. Drie kloeke nummers boordevol interessante artikelen. Grote artikelen en kleinere. In de nummer 1 vindt u een fors artikel van Ton Smulders over de voordes (doorwaadbare plaatsen waar je een beek of rivier

over kunt steken). Ook dit artikel is de neerslag van jarenlang onderzoek. Indrukwekkend! Daarnaast was er ook weer een gedegen en uitvoerig stuk van John Dooremalen en Gerard de Groot, deze keer over de familie Van de Lisdonk.

Maar ook de kleinere artikelen dwingen respect af. Neem bijvoorbeeld de speurtocht van Joseph Wijdemans naar de vier levens van de noodkerk die eind negentiende eeuw een paar jaar dienst heeft gedaan in Goirle. Of een korte geschiedenis van Taxi Walsmits (door Marion Hoogendoorn-Konings). Of het stuk over de Kloosterstraat van wijlen Henk Spierings.

Het is altijd een genoegen als Jan van Eijck de pen ter hand neemt, of achter zijn pc plaatsneemt. Hij schreef in 2024 over de fotograaf Janus Copal, over de eerste autobusdiensten Tilburg-Goirle (1922-1935), over de Ioterijvereniging De Twaalf Apostelen (1883-heden), en over de promotie van Thijs Kemmeren. Allemaal boeiende onderwerpen.

Ook een vaste kracht: Ben Loonen schreef weer drie prachtige portretten van respectievelijk Ans Gruijthuijsen, onze Corrie Robben-van Zantvoort, en Albert van Os.

In het derde nummer staan tal van schilderijen en tekeningen van de 'schoone plekskes'. De basis daarvoor ligt in de zeer succesvolle tentoonstelling die van september tot medio oktober op het heemerf te bewonderen was.

De redactie zal zich inzetten om ook in 2025 weer drie interessante nummers uit te brengen.

Norbert de Vries, redactie "Ronde de Schutsboom"

3.4.2 Nieuwsbrief "Heemberichten"

In december 2017 is de Kring gestart met de publicatie van een nieuwsbrief (3x per jaar) waarin de heemactiviteiten zoals lezingen, excursies, tentoonstellingen etc. worden aangekondigd en nabesproken, nieuwe aanwinsten wat betreft voorwerpen, boeken, foto's e.d. worden vermeld en nieuwe beleidsontwikkelingen worden toegelicht zoals de AVG en de aansluiting van ons digitale systeem bij de Brabant Cloud.

In de nieuwsbrief publiceren we zo het nieuws van de kring en in ons tijdschrift "Ronde de Schutsboom" artikelen over de heemkundige onderwerpen.

Albert Oude Ophuis, redactie nieuwsbrief 2024

3.4.3 Website

Een nieuwe website

In 2020 is de heemkundige kring gefuseerd met Stichting Steengoed. De fusie betekende een aanpassing van de statuten en tevens is toen gekozen voor een nieuwe naam waarbij de term heemkunde is vervangen door erfgoed. De nieuwe naam werd Stichting Erfgoed Goirle "De Vyer Heertganghen". Tot nu toe was

het er nog niet van gekomen de nieuwe naam op de website door te voeren en 12 jaar na de lancering was ook de interface van de website wel aan een update toe.

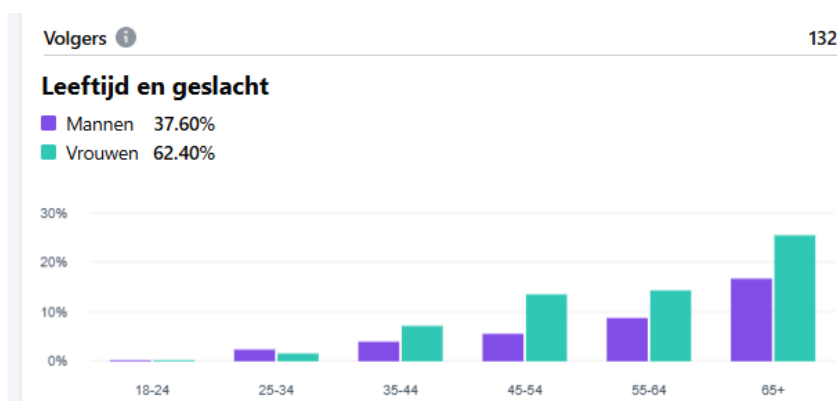
Omdat onze webbeheerder door een steeds drukker baan eigenlijk geen tijd meer heeft om de site aan te passen aan de nieuwe situatie zijn we op zoek gegaan naar een ICT'er en in de persoon van Bert Wagener hebben we iemand gevonden die deze klus op zich wilde nemen. In oktober/november is hij met zijn werkzaamheden gestart en op 1 februari wordt de geheel vernieuwde site in gebruik genomen en de huidige website gesloten. Een belangrijk nieuw onderdeel is de toevoeging van een module waarmee ons digitale archief in de Brabant Cloud kan worden geraadpleegd. Ook heeft de site nu https protocol (Hypertext Transfer Protocol **Secure**) waardoor de uitwisseling van gegevens minder gevoelig is voor 'afluisteraars' en 'knoeiërs'. De site krijgt als URL <https://erfgoedgoirle.nl> en ook de emailadressen worden aangepast aan deze domeinnaam. Het centrale emailadres wordt secretariaat@erfgoedgoirle.nl.

Albert Oude Ophuis, secretaris

3.4.4 Facebook

Onze facebookpagina bestaat nu ongeveer twee jaar, tijd is weer aangebroken voor een korte terugblik.

We hebben wederom geïnventariseerd wie zoal de bezoekers zijn van de facebookpagina. Het valt op dat meer vrouwen dan mannen de facebookpagina weten te vinden en dat met de leeftijd het aantal bezoekers toeneemt. Verreweg de meeste bezoekers komen uit Goirle. Alhoewel we nu een enkeling (oud-Goirlenaar) tegenkomen die belangstelling heeft voor ons en voor Goirle. Als er evenementen zijn worden deze ook geplaatst op de Facebook-pagina. Met het participeren in de 'social media' hoopten we meer Goirle- en Rielenaars, maar vooral ook jongeren te kunnen interesseren voor het werk van de kring en in contact te komen met personen en groepen die informatie verzamelen over het (recente) verleden van Goirle en hun fotomateriaal en verhalen met ons willen delen. Tot op heden is daar niet veel van terecht gekomen. Je ziet in onderstaande grafiek bv. de leeftijdsverdeling.

De echte jongeren zijn nauwelijks vertegenwoordigd maar vanaf de leeftijdsgroep gezinnen met grotere kinderen nemen de aantallen toe. De reactie op foto's die we geplaatst hebben en waar we graag meer informatie over willen hebben is nog vrij mini-

maal. Althans niet op de facebook-pagina van onszelf. Wel wordt er veel gereageerd op oude foto's die we plaatsen op een andere pagina die druk bezocht wordt. De verhalen komen los. Die bewaren wij nu dus ook.

Vragen om informatie, bijvoorbeeld voor het project "Bevrijd van de vergetelheid" waarbij we op zoek zijn naar gegevens over de burger-oorlogsslachtoffers van Goirle, leverden maar mondjesmaat nieuwe gegevens op. We zijn wat dit betreft nog zoekende naar de beste manier om onszelf te presenteren en anderen voor ons werk te interesseren. Maar ook daar is helaas niet veel belangstelling voor op onze facebookpagina.

Het beheer van de pagina ligt bij Gemma van de Klundert-Bertens, u kent haar ongetwijfeld van haar inzet voor het Historisch Verzamelalbum “Goed leven in gemeente Goirle” en nu ook “Vertel hun verhaal”. Een boek, in oktober 2024 uitgegeven door Stichting Erfgoed Goirle over de 109 oorlogsslachtoffers van Goirle en Riel.

Wat wordt het in 2025:

- Meer aandacht voor onze vernieuwde, gemoderniseerde website.
- Aandacht voor het 75- jarig bestaan.
- Evenementen en foto's plaatsen met het verzoek om te reageren. Alhoewel ik ook denk dat de oudere generatie hier niet goed mee om weet te gaan.
- Evt. filmpjes plaatsen over Goirle en Riel.

Secretariaat: Stichting Erfgoed Goirle

Gemma v.d. Klundert- Bertens

3.4.5 Driekoningen zingen

Dit jaar, 6 januari 2024, heeft het traditionele driekoningen zingen geen doorgang gevonden. Na het geringe aantal deelnemers vorig jaar hebben we als Driekoningencomité moeten concluderen dat de viering van Driekoningen en het Driekoningen zingen niet echt meer leeft. We hebben een aantal jaren geprobeerd deze traditie nieuw leven in te blazen, maar dat is niet gelukt. We zijn nu op het punt gekomen dat we geen mogelijkheden meer zien om dit jaarlijkse evenement nog langer voort te zetten. Besloten is het project voorlopig in de ijskast te zetten en eventuele nieuwe ontwikkelingen af te wachten. Het idee van een lichtjesstoet (naar het voorbeeld van Tilburg) zien we nog niet als een alternatief, maar we kunnen als Goirle wel deelnemen aan de stoet. Dit jaar hebben de reuzen van Goirle en Riel ‘meegelopen’ in de sterrentocht in Tilburg.

Driekoningencomité Stichting Erfgoed Goirle

Mathieu van den Tillaart en Jan van Eijck,

3.4.6 Lezingen en excursies

Dit jaar hebben we weer een volledig programma van lezingen en excursies kunnen organiseren. In de nieuwsbrieven is telkens een uitgebreid verslag van de lezingen en excursies gegeven. In dit jaarverslag treft u alleen een opsomming met een korte toelichting.

Excursie naar Oisterwijk op dinsdag 24 september 2024

16 Leden hadden zich gemeld voor de excursie-wandeling naar Oisterwijk. De route ging van kerk naar kerk, te beginnen bij de St. Petruskerk en eindigend bij de Johanneskerk.

Lezing “De groei van het Verenigingsleven in Goirle 1850-2000”

Van 6 verenigingen vóór 1900 naar 200 in 2000.

Lezing door Jan van Eijck op dinsdag 26 november 2024, om 20.00 uur in De Wildacker.

Voor een goed gevulde zaal in wijkcentrum De Wildacker met ruim veertig toehoorders hield onze voorzitter, de heer Jan van Eijck, een interessante lezing. Niet alle 200 verenigingen kwamen aan de orde, maar de conclusie was toch: Goirle was en is een verenigingslustige gemeente.

Bezoek aan Texperiënce Centre Havep op dinsdag 9 april 2024

Op dinsdag 9 april 2024 hebben 50 heemleden de lezing en excursie: “Texperience Centre Havep” door **dh. Winfried Rooswinkel** bezocht en meegemaakt. Het texperience-centre is

het nieuwe bedrijfsgebouw van Havep. Het is een toekomstbestendig gebouw en het meest circulaire utiliteitsgebouw van de Benelux. Het is zo ontworpen dat eenvoudig veranderingen kunnen worden aangebracht zonder dat er delen gesloopt moeten worden.

Excursie naar Koningsoord te Berkel-Enschot op woensdag 22 mei 2024

Op woensdag 22 mei 2024 vond een excursie plaats naar de voormalige Abdij van Onze Lieve Vrouw van Koningsoord in Berkel-Enschot. De rondleiding, waaraan 16 heemvrienden deel namen, gaf in een tijdsbestek van ongeveer anderhalf uur een mooie inkijk in de vroegere abdij, die toebehoorde aan de zusters Trappistinnen.

Lezing Christ Buiks over toponiemen en veldnamen in Goirle op dinsdag 30 januari 2024 in De Wildacker

Voor een met heemvrienden goed gevulde grote zaal van wijkcentrum De Wildacker hield de heer Christ Buiks als deskundige bij uitstek op dit gebied een interessant betoog over het ontstaan en het gebruik van toponiemen en veldnamen in het bijzonder in onze regio.

Lezing door Jesse Lapien met als titel Van De Bocht naar Sterkhuis op dinsdag 5 maart 2024 in De Wildacker

52 toehoorders bezochten op 5 maart 2024 de lezing “Van de Bocht naar Sterkhuis”. Jesse Lapien en Julia van Laarhoven hebben in hun voordracht een inkijk gegeven in het werkterrein van het Sterk Huis en haar cliënten.

De leden van de werkgroep Lezingen & Excursies zijn: *Clemens Crombach, Kees Wouters, Marian Heerkens.*

Werkgroep Lezingen en Excursies zoekt nieuwe leden!!!

Enige tijd geleden hebben de drie leden van de werkgroep Lezingen- en Excursies aangekondigd dat zij per 1 januari 2025 stoppen met hun werkzaamheden voor de werkgroep. Door hun situatie thuis hebben zij niet meer de mogelijkheid zich volledig in te zetten voor deze activiteit.

We zoeken dus heemleden die affiniteit hebben met deze activiteit en dit belangrijke onderdeel van de heemactiviteiten op willen pakken en organiseren. Vanuit het bestuur kunnen we u in contact brengen met groepen die ook dergelijke programma's organiseren om zo ideeën op te doen voor onderwerpen en bestemmingen. Hebt u belangstelling meldt u dan aan bij Gemma van de Klundert, secretariaat@heemkundekring-goirle.nl.

We willen de vertrekkende club alsnog bedanken voor de enthousiaste en gedegen manier waarop zij deze activiteit de afgelopen jaren hebben georganiseerd.

3.4.7 Tweede Schutsboomcollege: Hoe is Goirle geworden tot wat het is?

Wegens succes geprolongeerd! Vorig jaar volgden al ca. 40 Goirlenaren onze eerste cursus. Nu komt er een vervolg, met nieuwe onderwerpen welteverstaan. Een cursus op een gewoon prettig niveau. Geen vermoeiende diepgang, maar gewone kennis van alledag. Wist u bijvoorbeeld dat Goirle altijd zoveel verenigingen heeft gehad? En nog wel een Rooms

Steeds Sneller was de 1e wielersclub in Goirle in 1922

Katholieke geitenfokvereniging en een gewone konijnenfokvereniging. Waarom dat verschil? Wij denken het te weten! En hoeveel sportverenigingen waren er wel niet in dit snelgroeiende dorp? En hoe maakten de Goirlenaren gebruik van vervoer en verkeer? Wij gaan het voor u uit de doeken doen! Kon je in Goirle ook naar school zonder fraters? Jawel, maar dan moest je wel een meisje zijn..! Waar komt de naam Oude Baan en Kleine akkers vandaan? Deze alledaagse geschie-

denis over cultuur en natuur in Goirle gaan wij u presenteren in een vijftal lessen van 2 x 3 kwartier. Vooral geschikt voor de nieuwsgierige nieuwe Goirlenaren, maar ook voor de geïnteresseerde autochtone Goirlenaar is dit interessant!

Stg. Erfgoed Goirle biedt u nu weer een cursus aan van vijf avonden in mei-juni van 20:00-22:00 uur, incl. een half uur pauze met koffie. En we hebben weer lokale specialisten over onze eigen geschiedenis die de cursusavonden geven. De onderwerpen in 2024 waren:

- Hoe zat het onderwijs in Goirle in elkaar, en dan vooral het lager onderwijs? (Gerrit van Heeswijk);
- Hoe snel en divers organiseerde het verkeer en vervoer zich in Goirle, met auto, bus en tram? (Joseph Wijdemans);
- Goirle kende een ongelooflijk rijk verenigingsleven, met sport, toneel, muziek en vermaak (Jan van Eijck)
- Goirle wordt omringd door bos en hei, nog steeds en dat laten we u zien! Rob van Dijk en Victor Retel-Helmrich van Biodiversiteit Goirle-Riel
- Wat is er te vertellen over het landschap en de bewoning van Goirle vanaf het begin (raatakkers) tot nu (Land van Anna) toe (Willem van der Kuijlen)

We bieden Goirlenaren deze cursus van 5 dinsdagavonden van 2½ uur in mei en juni 2024 aan. De data zijn: 7 mei, 21 mei, 28 mei, 4 juni en 11 juni. We noemen de cursus: het *Schutsboomcollege afl. 2*. Plaats van handeling: de Heemschuur op ons heemeft aan de Nieuwe Rielseweg 41. De kosten zijn voor de gehele cursus incl. de koffie € 25,- voor eigen leden en € 40,- voor niet-leden. Het aantal deelnemers aan de cursus mag 20 -40 personen zijn. Daarom doen we het dit jaar in lente en zomer, in onze eigen Vlaamse Schuur op het Schutsboomeft.

Terugblik op de tweede ronde van het Schutsboomcollege in mei en juni 2024.

De tweede ronde van ons Schutsboomcollege is weer goed verlopen.

We zijn gestart met 25 cursisten en uit het gegeven dat dit aantal bijna elke avond werd gehaald, blijkt de waardering voor de inhoud en de presentatie. De docenten hebben van hun werk genoten en de teruggekregen reacties waren echt positief te noemen. Er werden zelfs al ideeën geopperd voor nieuwe lesavonden. Als we daarmee door willen gaan zou een uitbreiding van het docentenkorps niet onwelkom zijn: soms zijn er mensen die veel te vertellen hebben over een belangrijk onderdeel van onze geschiedenis die dat graag aan zo'n groep cursisten willen vertellen. Maar dan moeten we wel weten wie dat zijn. Kent of bent U zo iemand, laat het ons dan weten via secretariaat@erfgoedgoirle.nl.

Namens het Schutsboom College,
Jan van Eijck en Gerrit van Heeswijk

3.4.8 Gôolse Geheimen

Dit jaar zijn er weer diverse wandelingen georganiseerd langs Goirlese geheimen. De wandelingen worden georganiseerd in samenwerking met de Vereniging Recreatie en Toerisme onder leiding van Niek Schenning. Vanuit de Heemkundige Kring zijn Jan van Eijck en Ton Smulders bij de organisatie betrokken als inhoudsdeskundige en als gids. Ook hebben zij voor een belangrijk deel de input geleverd voor de 35 korte filmpjes over Goolse en Rielse plekjes (gemiddelde duur 2 minuten) die onder de vlag van Gôolse Geheimen in 2019-2020 zijn opgenomen (zie website Gôolse Geheimen, www.goolsegeheimen.nl).

3.4.9 Plaatsing en inwijding nieuwe grenspaal tussen Goirle en Riel

Sinds 1773 staat er op de uiterste punt van de grens tussen Alphen en Goirle een stenen grenspaal. De grens is al die tijd niet veranderd, maar de stenen paal is door de tand des tijds aangevreten en kapot gegaan. De heemkundekringen van Goirle en Alphen hebben dat niet op zich laten zitten. Ze hebben het initiatief genomen om de oude grenspaal te vervangen. Hij vormt immers een mooie getuigenis van de gemeenschappelijke lokale historie en die historische grens moet op passende wijze gemarkeerd blijven. Een nieuwe grenspaal zal daarom op zaterdag 20 april de functie overnemen van de 250 jaar oude grenspaal.

Ter gelegenheid van de plaatsing en inwijding van deze nieuwe grenspaal organiseren de beide heemkundekringen voor heemleden, belangstellenden, omwonenden een historische wandeling langs de gezamenlijke gemeentegrens. In het verleden zou men zoiets gewoon een limietinspectie hebben genoemd: het gezamenlijk nalopen van de grens om tot overeenstemming te komen over het precieze grensverloop. Dat gaan we met deze wandeling ook doen. Tot besluit van de wandeling zal de nieuwe grenspaal worden ingehuldigd op de plek waar al 250 jaar de oude grenspaal staat.

Aan de hand van een aantal foto's volgt nu een verslag van deze bijzondere gebeurtenis.

De oude paal mag na 250 jaar weg

Na de toespraken van de twee burgemeesters (Lieke Schuitmakers en Mark van Stappershoef) wordt de nieuwe grenspaal onthuld en ingewijd

Oud-burgemeester van Alphen en een van de initiatiefnemers voor de vervanging van de oude grenspaal, dhr. Minses, sluit aan bij de inwijding

Willem van der Kuijlen

3.4.10 De Opening

Op zondagmiddag 1 september 2024 vierden Goirle en Riel de start van een nieuw seizoen vol culturele, sportieve, maatschappelijk en andere activiteiten. Op initiatief van Jan van Besouw werd het nieuwe seizoen groots ingeluid!

Van 13:30 tot 17:00 uur werden de deuren van maar liefst 14 unieke locaties wijd opengezet, om bezoekers kennis te laten maken met het rijke aanbod aan activiteiten en initiatieven binnen de gemeente Goirle. We telden 50 optredens, activiteiten en presentaties met maar liefst 400 deelnemende musici, zangers, standhouders, activiteitenbegeleiders, et cetera. Het aantal bezoekers wordt ingeschat op 750 - 1.000, al met al hele mooie cijfers, zeker voor deze eerste editie.

Het heem stelde het heemerf open en daarbij waren het museum, het wevershuisje en de heemschuur te bezichtigen. In het Molenpark was Molen de Wilde te bezoeken en gedurende de middag waren er optredens van diverse muziekgroepen. Als eerste verzorgde jongerenkoor GoTiKo een optreden met liederen uit musicals en uit de gospelsong traditie. Ver

Optredens van jongerenkoor GoTiKo met kinderkoor Eigenwijs en strijkersensemble Zagerij Klassiek volgens was kinderkoor Eigenwijs aan de beurt. De beide koren sloten af met een gezamenlijk optreden en vooral voor de jonkies was dat duidelijk een ervaring die hen enthousiast maakte en aanspoorde nog eens extra hun best te doen.

Later op de middag kwam er een vijftal jonge muzikanten uit het Euregio jeugdorkest een optreden geven. Zij noemden zich Zagerij Klassiek en hadden zich speciaal voor dit evenement opgericht. Ze speelden dus voor het eerst in deze samenstelling maar ondanks de korte voorbereidings-tijd waren de uitgevoerde stukken een streling voor het oor en vormden op deze manier een mooie afsluiting van een sfeervolle middag.

Albert Oude Ophuis

3.4.11 Terugblik op tentoonstelling Schone Plekskes in Goirle en Riel

Gullie ammaol, schoone plekskes, zèt van men... U kent die beroemde regel uit het Goirles Volkslied, geschreven door Wim van Boxtel. Inderdaad, Goirle (en Riel eveneens) heeft mooie pleksjes. En die beschouwen we als 'van ons'.

In de periode maart - begin september 2024 heeft de tentoonstelling commissie, bestaande uit de Heemleden Jan van Eijck, Gerrit van Heeswijk, Albert Oude Ophuis, Mathieu van den Tillaart en Norbert de Vries de tentoonstelling voorbereid en ingericht.

Aanvankelijk melden zich niet veel particulieren aan met werken uit hun privébezit, maar vanaf juni werden er steeds meer schilderijen, tekeningen en aquarellen aangeboden. Onze publiciteit in het Goirles Belang en op Facebook heeft zeker tot resultaat geleid.

De aangeboden werken lieten zien dat er in Goirle en Riel nog bijzonder veel mooie plekjes zijn en waren. Mooie plekjes, op doek of papier gezet door onder anderen Frater Pascalius Vervest, Willy van Rooij, Martijn de Boer, Fred Henrichs, Frater Vincenzo de Kok, J Uyens, Ton van den Wildenberg.

Als Tentoonstellingscommissie hebben we uiteindelijk uit eigen collectie en uit het aanbod van de particuliere bruikleengevers een selectie gemaakt van ruim 100 werken. In de week van 2 september is alles keurig opgehangen in de Potstal en in de Heemsschuur.

Op zaterdag 7 september was het zover en werd de tentoonstelling door voorzitter Jan van Eijck geopend. De expositie kon bezichtigd worden in de periode 7 september t/m 13 oktober, op zaterdag en zondag van 13.30 - 16.30 uur.

Opening tentoonstelling door Jan van Eijck

Opstelling 'schone plekskes' in heemsschuur

Het is een geslaagde tentoonstelling geworden, er was een goede, levendige sfeer, veel bezoekers reageerden positief en uitten hun waardering voor het gebodene. Naar schatting hebben ruim 500 mensen de tentoonstelling bezocht.

Opvallend was dat de expositie op zondagmiddag veel drukker is bezocht dan op zaterdagmiddag. De duur van de tentoonstelling - 6 weken - was achteraf gezien misschien te lang. Ook valt te overwegen om een volgende tentoonstelling alleen op zondagmiddag open te stellen.

Onze hartelijke dank aan de vele particulier bruikleengevers en aan alle personen die zich op een of andere wijze hebben ingezet voor de expositie Schoone Plekskes in Goirle en Riel.

In de volgende uitgave van *Rond de Schutsboom* komt een artikel met heel veel afbeeldingen van werken die op de tentoonstelling te zien waren.

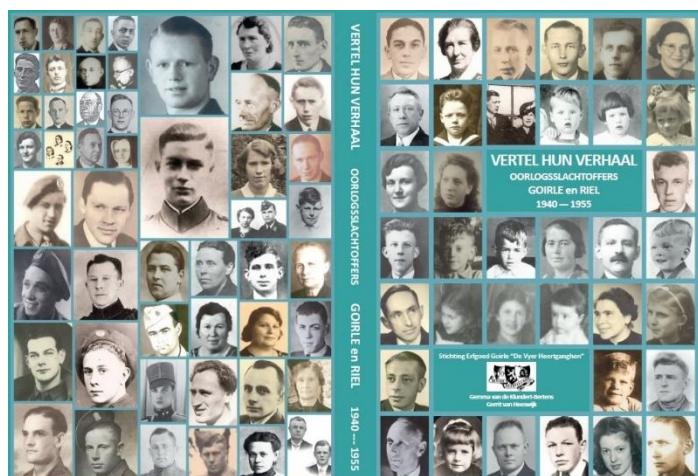
Namens werkgroep tentoonstellingen, *Mathieu vd Tillaart*

3.4.12 Publicatie boek Oorlogsslachtoffers

Boekpresentatie "VERTEL HUN VERHAAL" gehouden op donderdag 24 oktober 2024

Nadat Gerrit van Heeswijk en Gemma v.d. Klundert- Bertens er anderhalf jaar over gedaan hebben om, denken wij, alle slachtoffers van de oorlog 1940-1955 in beeld te hebben gebracht, is besloten om hierover een boek uit te geven.

Vooral uit respect voor alle slachtoffers in deze oorlog. Zij hebben hun leven moeten geven. Zij waren op het verkeerde moment op de verkeerde plaats. Zij worden oorlogsslachtoffers genoemd.

Hoe is het zo gekomen? In januari 2023 kwam, na herhaaldelijk verzoek van Gemma, de vrijbrief binnen vanuit het Regionaal Archief van Tilburg, beheerder van de WIKI-Midden Brabant om ook een WIKI-aanvulling te doen voor de oorlogsslachtoffers van Goirle. De Goirlese archivaris Gerrit Kobes was hier al aan begonnen en wat zou hij graag deze taak afgewerkt hebben. Gemma kwam deze oproep van hem ergens op internet tegen.

Echter, Gerrit Kobes werd ongeneeslijk ziek en heeft dit tot zijn verdriet niet kunnen volbrengen. Hij overleed in maart 2017. Gemma heeft dit opgepikt en samen met Gerrit van Heeswijk af kunnen werken.

Intro

Goirle40-45 is een initiatief van Gerrit Kobes. Ik wil de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Goirle en Riel voor een ieder toegankelijk maken en houden. Het is van belang dat wij op de hoogte zijn van de oorlogsgeschiedenis in onze gemeente.

Wat is hier het geval.

Gemma en Gerrit hebben samen in opdracht van de Stichting Erfgoed Goirle een boek samengesteld van al deze 109 oorlogsslachtoffers van Goirle en Riel. Ook van Riel omdat die sinds 1997 door de herindeling horen bij Goirle. Die kunnen en mogen we dan niet vergeten. Alle verhalen die Gerrit Kobes al had gemaakt en nog niet op internet verwerkt, werden aangevuld met de gegevens die Gemma en Gerrit nog vonden dankzij de nu vrijgegeven documenten, artikelen en nog meer. Een zoektocht, maar zeker de moeite waard.

De boekpresentatie.

Op 24 oktober 2024 was het dan zover. De viering van de 80-jarige bevrijding van Goirle en Riel viel in datzelfde weekend. Op die donderdagavond in de stal van het HEEM. Het was toch wel even spannend of er iemand zou komen. Gelukkig was het die avond met ca. 35 personen, best druk en eigenlijk ook wel gezellig. Op speciaal verzoek was de vrouw van Gerrit Kobes aanwezig met zoon en kleindochter, zij wist van niks maar het ging ook veel over het werk van haar overleden man.

Na een uitgebreide presentatie van Gerrit van Heeswijk, zijn kennis van lesgeven is hem niet vreemd, en een kleine aanvulling van Gemma werd het eerste exemplaar van dit boek uitgereikt aan de vrouw van Gerrit Kobes. Bijzonder moment. Want wat had Gerrit Kobes dit graag zelf afge maakt.

De geallieerde slachtoffers.

Gemma is na de 109 oorlogsslachtoffers doorgegaan met het uitgebreid neerzetten van alle 69 geallieerde slachtoffers (van Goirle) en heeft ook hen zoveel mogelijk een naam, gezicht en verhaal gegeven. Gemma voelde dat dit niet vergeten mocht worden. Ook zij verdienen dit, want een ding was haar wel duidelijk. De gesneuvelde geallieerde soldaten hebben gezin, huis en haard moeten verlaten om te vechten voor onze vrijheid en hebben hierbij hun leven moeten geven. Wij zijn vrij en hun gezinnen en nabestaanden hebben in dit geval levenslang gekregen. Levenslang omdat hun geliefde niet terugkwam. Kleine kinderen moesten nu opgroeien zonder

De Goirlese en Rielse burgers die oorlogsslachtoffers werden in de periode 1940-1955 zijn nu te boek gesteld door Gemma van de Klundert-Bertens en Gerrit van Heeswijk. Bijna twee jaar lang hebben zij gezocht en gespeurd. Dat monnikenwerk heeft geleid tot het boek 'Vertel hun verhaal' dat in een oplage van 150 exemplaren is gepubliceerd.

v.l.n.r. ziet u Gemma van de Klundert-Bertens, Mevrouw Kobes en Gerrit van Heeswijk bij de uitreiking van het eerste exemplaar.

vader en partners zagen hun partner niet meer terug. Ouders zagen hun kinderen niet meer terug. Uit ervaring merkte Gemma wel dat dit nog diep zit in de vele families. Getuige ook de komst van diverse nabestaanden van deze slachtoffers uit Engeland en Canada. Zij wilden graag naar de plek waar hun familielid was overleden.

Dan hebben we in Goirle nog 70 Duitse slachtoffers waarvan al wat informatie is opgezocht door Gerrit Kobes, maar om deze personen nu ook aan te vullen was me echt even teveel. Mogelijk dat ik volgend jaar, na 5 mei, de officiële landelijke datum van de bevrijding van Nederland, er alsnog aan ga beginnen.

Laten we hopen, in deze onzekere tijden, dat “DIT NOOIT MEER” nu eindelijk eens waarheid gaat worden.

Gemma vd Klundert- Bertens

3.4.13 Kerst 2024: De Klinkende Kerstroute

December vorig jaar (2024) werd er voor de 1^e maal een kerststallenroute gehouden. Georganiseerd door initiatiefnemers uit Goirle en Riel en gehouden van 14 december 2024 tot en met 6 januari 2025.

Een kerststallenroute waarbij je door middel van een wandel, fiets, auto-tocht door Goirle en Riel ging en daar tegelijkertijd op sommige plekken optredens van verschillende soort en maat tegen kon komen. Het doel van de initiatiefnemers was dan ook om een gezellige buitenactiviteit aan te bieden tijdens de donkere feestdagen. De route was voor iedereen vrij te bewandelen en in de weekenden klonk er op een aantal locaties en verschillende tijden zelfs live- muziek en waren er diverse optredens.

Om dit initiatief financieel mogelijk te maken was er door de zelfstandig adviseurs van Regio-Bank Goirle, een crowdfunding opgezet. Wilde je een steentje bijdragen zodat er volop muziek kon klinken tijdens deze wandelroute? Dan waren er toch financiële middelen voor nodig die uiteindelijk ook gehaald werden.

Het bestuur van de Stichting Erfgoed Goirle, “de Vyer Heertganghen” had ook ingeschreven om hieraan deel te nemen met een paar kerststallen in dit prachtige pand van de Heemkundige Kring aan de Nieuwe Rielseweg.

Op zaterdag 21 december vonden er 3 optredens plaats op ons erf. Allereerst kwam het toneelgezelschap “Nieuw Leven Theater” die 2 x het kerstverhaal brachten. Zij deden dit met het oude kerstverhaal met af en toe een komische moderne hint erin. Zoals een mobieltje niet

kunnen gebruiken omdat er geen internet was, of een kaars die met een batterij uitging. Komische stukjes hadden ze er ingebracht. Was leuk om te zien en er waren toch ca. 40 mensen komen kijken.

De sfeer was ook heel gezellig. Jong en oud kwam binnenlopen, buiten was het nat en koud, dus dat kwam goed uit. Koffie, thee en een glühwijnkje werden er gratis geschonken. Chapeau dames, was leuk om te zien en erbij aanwezig te zijn.

Om 15:00 uur kwam een 6-koppig jeugd-ensemble van de Harmonie. Ze spelen allemaal klarinet, het was mooi om die kerstmuziek te horen en bijzonder om te zien hoe deze jongeren zich hiervoor met plezier in zetten.

Gelukkig, en goed om te zien en te horen, dat niet altijd een telefoontje leidend is in hun nog jonge leven.

Op een gegeven moment kwamen er ook een stuk of 10 jongens binnen van de scouting die de klinkende kerstroute ook aan het lopen waren. Dus ook jongeren waren begonnen aan de kerstroute en bleven ruim een uurtje binnen om te kijken en te luisteren.

Het was zeker een geslaagde middag en voor herhaling vatbaar. Dat geldt eigenlijk voor de hele Klinkende Kerstroute. De organisatie heeft hier goed en mooi werk verricht.

Gemma v.d. Klundert- Bertens

3.5 Heemerf en heemtuin

3.5.1 Nieuwe putmik voor de waterput achter 't Smiske

De oude hefinstallatie bij de waterput achter het Smiske vertoonde gevaarlijke plekken van corrosie en houtrot en was dus aan vervanging toe. De constructie kent verschillende onderdelen: de putmik, de staander met aan de bovenzijde een vork met daartussen een draaipunt voor de hefboom, de putzwengel. Aan de achterzijde van de putzwengel is vaak een tegengewicht gemonteerd en aan de voorzijde van de putzwengel bevindt zich de putstok/puthaal met de puthaak, die men in de put kan laten zakken om een emmer water op te halen. De mannen van de bouw en onderhoudsgroep, Martin, Theo en Peter hebben de klus onlangs afgerond en de installatie kan weer veilig gedemonstreerd worden ook al bevindt zich in de put meestal geen water.

3.5.2 Erf en tuin

Het onderhoud van de heemtuin, de bloemenperken, de gazons en het onkruidarm houden van paden en erf vraagt zoveel inzet van de huidige groenvrijwilligers dat versterking van de groep zeer welkom is. Gelukkig hadden we deze zomer al versterking gekregen van Jan Smits die zich als vrijwilliger voor het tuinonderhoud heeft aangemeld en van Ton van Baal die Gerard Weterings als imker gaat ondersteunen en ook de vegetatie rond de bijenstal bijvriendelijker maakt en onlangs hebben we Odette Kolen en Hannie Wolfswinkel als vrijwilliger voor de tuin kunnen verwelkomen. Daarnaast zijn er nog een aantal dames die incidenteel

de handen uit de mouwen steken in de strijd tegen woekerplanten en ons adviseren in het vergroten van de biodiversiteit. We gaan dus vergroenende tijden tegemoet en wellicht kunnen we ons komend jaar weer presenteren als toffe tuin of als locatie voor het voorjaarsevent.

4. Overzicht van vrijwillige medewerkers per deelactiviteit

Bestuur

Voorzitter	Jan A.M. van Eijck
Secretaris	Albert Oude Ophuis, Gemma vd Klundert- Bertens
Penningmeester	Wik van Berkel
Vicevoorzitter	Joseph Wijdemans (archivaris)
Lid	Gerrit van Heeswijk (conservator)
Lid	Fons Smits (monumentenerfgoed)
Lid	vacature (coördinator heemerf en gebouwen)

Museum

Conservator	Gerrit van Heeswijk
Inrichting en registratie	Ad van der Ven, Ton Smulders, Gerrit van Heeswijk
Restauratie	Huub van Dun (weefgetouwen), Theo Giessen (beelden), en Marije Kuijsten (textiel)
Contactpersoon scholen en rondleidingen:	Gerrit van Heeswijk

Heembeoefening

Werkgroep lezingen en excursies	Clemens Crombach, Kees Wouters, Marianne Heerkens
Werkgroep heemreizen	Jan van Eijck, Albert Oude Ophuis, vacature
Werkgroep kerstviering	René Zebregs, Jan van Eijck, Albert Oude Ophuis
Werkgroep driekoningen zingen	Mathieu van de Tillaart, Jan van Eijck
Werkgroep tentoonstellingen	Mathieu van de Tillaart, Jan van Eijck, Gerrit van Heeswijk, Joseph Wijdemans, Albert Oude Ophuis, Norbert de Vries
Werkgroep periodiek "Rond de Schutsboom"	
Redactie	Jan van Eijck, Jan Pieterse, Norbert de Vries (eindredacteur)
Auteurs (2023)	Henk Bazelmans, John van Dooremalen en Gerard de Groot, Jan van Eijck, John van Erve, Gerrit van Heeswijk, Hans Spierings, Ton Smulders, Willem van der Kuijlen, Ben Loonen, Norbert de Vries, Marion Hoogendoorn-Konings
Layout	Fons Smits

Heemerf

Heemerf algemeen	René Zebregs, Ad van der Ven, Henny van Gool, Riet Raassing, Han Roosen, Jeanette Otten, Marije Kuijsten
Heemtuin	Jan Beenen, Henny van Gool, Riet Raassing
Beheer bijstand	Gerard Weterings
Facilitair algemeen	Corry Robben, Maria Roosen, Gonneke Swinkels
Interieurverzorging	Corry Robben, Karin Vugts, Jojanneke van Ostaden, Diane Damen, Hennie van Gool, Marije Kuijsten, Greet van de Mast, Marianne Heerkens en Jeanette Otten

Archief en documentatiecentrum

Coördinator	Joseph Wijdemans
-------------	------------------

Archivering en documentatie	Gerrit van Heeswijk, Henny van Gool, Eric van Opstal, Karin Vugts, Kees Wouters, Ton Smulders, Jan van Boxtel, Aschwin Wijdemans.
Bibliotheek	Albert Oude Ophuis
Ledenadministratie	Albert Oude Ophuis
Bezorging "Rond de Schutsboom", nieuwsbrief en uitnodigingen	Anne Heeren, Jan van Eijck, Marije Kuisten, Janneke van Ostade, Jeanette Otten, Albert Oude Ophuis, Marie-Louise Reijnders, Ad van de Ven, Gerrit van Heeswijk
ICT- beheer en website	
Coördinator	Aschwin Wijdemans, Bert Wagener
Webmasters	Aschwin Wijdemans, Albert Oude Ophuis, Willem van der Kuijlen, Bert Wagener
Steengoed Goirle (monumenten)	Fons Smits, Joost Mols
Bouwen en restaureren	
Bouwen en onderhoud gebouwen	Martin Backx, Peter van Diessen, Theo Giessen
Bouwzaken i.r.t. gemeente	Ian van Fiick